

ת"פ 19633/04/20 - מדינת ישראל נגד אדיב יחיא

בית משפט השלום בחדרה

ת"פ 19633-04-20 מדינת ישראל נ' יחיא
תיק חיצוני: 3682/2019

בפני **כבוד השופטת רקפת סגל מוהר**
מאשימה מדינת ישראל
נגד
נאשם אדיב יחיא

החלטה

לפני בקשת הנאשם לביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק - אפליה/אכיפה בררנית.

רקע

1. בתאריך 20.4.20 הוגש כנגד הנאשם כתב אישום המייחס לו עבירה של נסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 415 סיפא + 25 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.
2. בכתב האישום נטען כי במועד שאינו ידוע למאשימה, לפני ה- 29.7.19, החליט הנאשם להתמודד בבחירות לכנסת ה- 22 ברשימת "עצמה כלכלית - קולם של העסקים בישראל". במועד הנ"ל חתם הנאשם על כתב הסכמה בו הצהיר בכזב כי למיטב הבנתו וידעתו, לא נמנע ממנו להתמודד בבחירות לכנסת, לרבות בשל ריצוי עונש מאסר בפועל בעבודות שירות, כאמור בסעיף 6(א) לחוק יסוד: הכנסת. זאת, חרף העובדה שביום 11.12.16, בעקבות הרשעתו בת"פ (חיפה) 14241-05-12 נגזר עליו עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, ולמרות שערעורו על גזר דין זה נדחה ביום 8.6.17 על ידי בית המשפט המחוזי בחיפה במסגרת עפ"ג 38034-01-17, והוא ריצה את עונשו. בתאריך 13.8.19, בעקבות האמור לעיל, הודיעה ועדת הבחירות לנאשם כי הוא אינו זכאי להיבחר לכנסת. במעשיו המתוארים לעיל, כך נטען, ניסה הנאשם לקבל מועדת הבחירות במרמה בנסיבות מחמירות, אישור מועמדות לכנסת ה- 22.
3. בתשובתו לכתב האישום מיום 14.11.21, אישר הנאשם כי הוא אכן הורשע בעבירות על חוק מס ערך מוסף ונדון לעונש מאסר אותו ריצה בעבודות שירות, אלא ש"כהדיט סבר כי עבירות מס כאלה אינן בגדר עבירה פלילית" ומשכך לא התקיימה אצלו המחשבה הפלילית הנדרשת לצורך הרשעתו בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום בתיק זה. בנוסף לכך טען כי כאשר פנה למשטרת

ישראל בבקשה לקבל "תעודת יושר", נמסר לו טופס בן עמוד אחד בו צוין כי אין לו רישום פלילי, וכן כי בהגיעו אל משרדי יו"ר המפלגה על מנת לחתום על טופס מועמדותו לכנסת, נעשה הדבר בבהילות רבה ובאופן שבו לא התאפשר לו לקרוא העיון את תוכן המסמך עליו חתם וגם לא את הוראות החוק הרלבנטיות, כך שהוא לא היה מודע לכך שלמעשה היה מנוע מלהתמודד. זאת ועוד, הטופס נחתם בפני עורך דין שאישר כי "**הכל בסדר**".

4. במצב דברים זה, נקבע התיק להוכחות וביום 6.2.22 נשמעו בפני עדויותיהם של עוה"ד דין ליבנה, היועץ המשפטי לוועדת הבחירות המרכזית, מר אנטולי שקלאר, מי שבעת הרלבנטיות שימש כקצין החקירות של תחנת המשטרה עירון, והחוקר רס"מ אסעד עיסאווי. השלמת פרשת התביעה ושמיעת ופרשת ההגנה נקבעו להיום - 6.3.22.

5. לאחר שתמה ישיבת ה- 6.2.22, הגיש ב"כ הנאשם את הבקשה שלפני. תגובת המאשימה הוגשה ביום 20.2.22.

6. החלטתי ניתנת רק עתה מחמת טעות, ואני מתנצלת בפני ב"כ הצדדים על כך.

הבקשה ונימוקיה

7. בבקשתו לביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק - אפליה/אכיפה בררנית, העלה ב"כ הנאשם את הטענות שלהלן:

א. אין למדינה בכלל ולמאשימה בפרט, כל יכולת להציג ולו מקרה אחד אחר בו הוגש כתב אישום על עבירה זו (נסיון לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות - ר.ס.מ) כנגד מי שנמצא מצהיר ביודעין הצהרה שאינה נכונה בכתב ההסכמה שהגיש לוועדת הבחירות.

ב. במהלך עדותו בבית המשפט אישר עוה"ד ליבנה, היועץ המשפטי של ועדת הבחירות, כי תלונתו הוגשה, לא בשל ההצהרה הלא נכונה שבכתב ההסכמה, אלא בשל נסיבות שארעו לאחר מכן ושהנאשם כלל לא נחקר לגביהן ואף אין להן כל רמז בכתב האישום (**ר' עדותו בעמ' 17 לפרוטוקול ש' 24 עד עמ' 18 ש' 3**).

ג. זאת ועוד, עוה"ד ליבנה הבהיר כי כשמדובר במקרה של הצהרה לא נכונה בלבד, אף אם הוצהרה ביודעין, ועדת הבחירות אינה נוהגת להגיש תלונות למשטרה, אלא מסתפקת בפסילת המועמד מלהכלל ברשימה לכנסת (**ר' בעמ' 8, ש' 4-12**), וכי רק במקרים בהם מועמד הגיש

מסמכים כוזבים בהליך השימוע שלאחר הסירוב להכלילו ברשימה, מוגשת תלונה במשטרה (שם, בשורות 14-24).

ד. במצב דברים זה ומשבמקרה דן הוגש כתב האישום אך ורק בגין הצהרת הנאשם בדבר היותו נעדר עבר פלילי, נראה כי מדובר בנקיטת אכיפה בדרנית כלפיו, כזו המצדיקה את ביטול כתב האישום.

תגובת המאשימה

8. בתגובתו לטענות ב"כ הנאשם, העלה ב"כ המאשימה טענות שונות ואלה העיקריות שבהן:

א. טענות הנאשם להעדר יסוד נפשי במעשיו, צריך שתיבחנה במסגרת שמיעת הראיות ולא במסגרת של העלאת טענה להגנה מן הצדק.

ב. בתי המשפט דנים כדרך שגרה במצבים כמו זה המתואר בעובדות כתב האישום בתיק זה, דהיינו - מצבים בהם אדם מוסר הצהרה כוזבת ואף מגיש מסמך לצורך הזה, במטרה לקבל דבר במרמה.

ג. ב"כ הנאשם לא הפנה את בית המשפט למקרים דומים בהם החליטה המאשימה לסגור תיקים שנפתחו בחשד לביצוע עבירות דומות, או להפנותם למסלול של "הסדר מותנה".

ד. עד התביעה עוה"ד ליבנה, העיד באופן מפורש כי במהלך עשר השנים בהן הוא משמש כיועץ המשפטי לוועדת הבחירות לכנסת, הוא לא נתקל במקרה דומה שבו נמצא והודע למועמד כי יש לו הרשעה בניגוד למה שדיווח וזה הציג בפניה רישום פלילי הסותר את הרישום המשטרתי שהיה בידיה. מצב דברים זה, יש בו כשלעצמו כדי להביא לכך שהטענה לאכיפה בדרנית כלפי הנאשם, נשמטת.

ה. משבמהלך עדותו של עוה"ד ליבנה, הובהר לבית המשפט כי הנאשם הגיש לוועדת הבחירות את העמוד הרישום של פלט הרישום הפלילי שלו ונמנע מהגשת המסמך השלם, יתבקש בית המשפט להורות על תיקון כתב האישום בהוספת עדת התביעה הגב' חדווה סרוסי, מי שהפיקה את הפלט. מדובר במסמך שהועבר לעיון ב"כ הנאשם מבעוד מועד ולכן לא יהא בכך כדי לפגוע בהגנתו, ככל שזו נוגעת ליסוד הנפשי של העבירה המיוחסת לו.

דין והכרעה

8. סעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982 מאפשר את ביטולו של כתב אישום מקום בו הגשתו או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית. ככלל, טענה לביטול כתב האישום מכח דוקטרינת ההגנה מן הצדק תתקבל אך במקרים חריגים בהם התנהלות הרשות היא כה נפסדת, עד כי לא ניתן לנהל את ההליך הפלילי בצורה הוגנת.

יש לזכור כי תכליתה של טענת ה"הגנה מן הצדק" אינה לענוש את התביעה על מחדליה:

7

"עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי

ראוי, צודק והוגן. בעיקרון עשויה אפוא ההגנה לחול בכל מקרה שבו

קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות

כפי שזו נתפסת בעיניו של בית-המשפט. מטרת החלתה של ההגנה

היא לעשות צדק עם הנאשם, ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה

על מעשיהן הנפסדים. ואולם לרוב (אם כי לא תמיד) תיוחס הפגיעה

בצדקתו ובהגינותו של ההליך הפלילי להתנהגות נפסדת של הרשויות,

ובמקרים כאלה אכן מוטל על בית-המשפט לבקר את מהלכיהן. ברם

לא כל מעשה נפסד שעשו הרשויות החוקרת או המאשימה או רשות

מעורבת אחרת יצדיק את המסקנה שדין האישום להתבטל מטעמי

הגנה מן הצדק בין מפני שבאיזון בין האינטרסים הציבוריים

המתנגשים גובר העניין שבקיום המשפט ובין (וזו כמדומה המצב

השכיח) מפני שבידי בית-המשפט מצויים כלים אחרים לטיפול

בנפסדות מהלכיהן של הרשויות. ביטולו של הליך פלילי מטעמי

הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו

נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר"

(ע"פ 4855/02 מ"י נ' ד"ר איתמר בורוביץ).

9. אשר לאכיפה בררנית נפסק כי:

"אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא. דוגמא מובהקת לאכיפה בררנית היא בדרך כלל, החלטה לאכוף חוק כנגד פלוני ולא לאכוף את החוק כנגד פלמוני, על בסיס שיקולים של דת, לאום או מין, או מתוך יחס של עוינות אישית או יריבות פוליטית כלפי פלוני. די בכך ששיקול כזה, גם אינו שיקול יחיד, הוא השיקול המכריע (דומיננטי) בקבלת החלטה לאכוף את החוק. אכיפה כזאת נוגדת באופן חריף את העיקרון של שוויון בפני החוק במובן הבסיסי של עקרון זה. היא הרסנית מבחינת שלטון החוק; היא מקוממת מבחינת הצדק; היא מסכנת את מערכת המשפט...".

(ר' בג"צ 6369/96 זקין נ' ראש עיריית באר שבע (1999)).

לעניין נטל ההוכחה של טענה בדבר אכיפה בררנית, נפסק בבג"צ 6396/96 הנ"ל כי:

"רשות מינהלית המבקשת לאכוף את החוק נהנית, כמו כל רשות מינהלית, מחזקת החוקיות. מי שמעלה נגד החלטת הרשות טענה של אכיפה בררנית, ולכן הוא מבקש לפסול את ההחלטה, עליו הנטל להפריך חזקה זו".

10. לאחר שבחנתי את טענות ב"כ הנאשם ונדרשתי לתשובת המאשימה ולהוראות החוק וההלכה הפסוקה, מסקנתי היא כי דין לביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק - אפליה/אכיפה בררנית, להידחות.

ואלה טעמי:

א. מן העדויות שנשמעו בפני ומטענות ב"כ הנאשם גם כן, עולה כי הפגם שנפל בהתנהלות המאשימה, שונה מזה הנטען. המאשימה לא פרטה בעובדות כתב האישום את הנסיבות הנוגעות להגשת העמוד הראשון של פלט הרישום הפלילי של הנאשם, תוך הימנעותו מלהגיש את הפלט המלא, על אף שמעדותו של עוה"ד ליבנה למדתי כי למעשה זו היתה הנסיבה שהובילה להגשת התלונה נגדו.

ב. הגם שעל פניו נראה כי המעשה היחיד אותו מייחסת המאשימה לנאשם הוא חתימת הכוזבת על כתב ההסכמה, מעשה שבגינו - וכך אכן עלה מעדות עוה"ד ליבנה, לא מוגשות תלונות למשטרה בדרך כלל, אזי מסתבר כי הסיבה שהובילה להגשת התלונה נגדו (וכתוצאה מכך גם הגשת כתב האישום), היתה הגשת פלט הרישום באופן שנטען כי היה חלקי ומטעה, וזאת בנוסף להצהרה הכוזבת כאמור.

ג. במצב הדברים המתואר לעיל, ומשעוה"ד ליבנה טען כי במהלך כל שנות עבודה בועדת הבחירות, הוא לא נתקל במקרה דומה, הרי שאין מדובר באכיפה בררנית. בהקשר זה אזכיר כי על הטוען לאכיפה בררנית להראות כי:

1. **עניינם של האחרים דומה לעניינו מבחינה עובדתית**, באופן המצדיק התייחסות מקבילה, דהיינו הגשת כתב אישום דומה גם נגדו ("קבוצת שווין").

2. אי נקיטת הליכים דומים כנגד האחרים מהווה אכיפה בררנית פסולה, להבדיל מ"מצבים רגילים ולגיטימיים של אכיפה חלקית מטעמים של מגבלת משאבים וסדרי עדיפויות" (ר' ע"פ 8551/11 **סלכני נ' מדינת ישראל**).

3. ככל שהצליח לעמוד בשני השלבים דלעיל - לשכנע כי מדובר במצב המחייב את ביטול כתב האישום או זיכוי הנאשם, ולא די בריפוי הפגם באמצעים מתונים ומידתיים יותר כגון התחשבות בעונש (ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ'**).

11. **מכל האמור לעיל, נדמה כי טענות ב"כ הנאשם צריכות היו להיות אחרות, דהיינו כאלה שעניינן באופן שבו נוסח כתב האישום ובחשדות שיוחסו לנאשם בחקירתו במשטרה מלכתחילה.**

התוצאה היא אם כן, שהבקשה במתכונתה הנוכחית, נדחית.

עמוד 6

בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום תידון בפתח הדיון שעתיד להתקיים בפני בהמשך היום.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים בדחיפות, במייל.

ניתנה היום, ג' אדר ב' תשפ"ב, 06 מרץ 2022, בהעדר
הצדדים.